

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon

2011/2117(INI)

1.9.2011

ARVAMUS

Esitaja: siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon

Saaja: õiguskomisjon

Alternatiivne vaidluste lahendamissüsteem tsiviil-, kaubandus- ja perekonnaga seotud küsimustes
(2011/2117(INI))

Arvamuse koostaja(*): Robert Rochefort

(*): Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 50

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon palub vastutaval õiguskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et alternatiivne vaidluste lahendamine (Alternative Dispute Resolution (ADR)) on kohtuväline vaidluste lahendamise menetlus, mis aitab tarbijal ja kauplejal kolmanda osapoole vahendusel (vahendaja või vahekohtunik) konflikti lahendada;
 - B. arvestades, et Euroopa Liidu kodaniku teadmised ja arusaamine vaidluste alternatiivse lahendamise skeemide kohta kogu Euroopas ei ole piisavad ega selged, üksnes väike protsent kõikidest kodanikest teab, kuidas esitada hagi vaidluste alternatiivse lahendamise asutusele;
 - C. arvestades, et on oluline tagada alternatiivse vaidluste lahendamissüsteemi olemasolu parem tutvustamine ning aktiivsemalt julgustada tarbijaid ja erialatöötajaid kasutama seda alternatiivina kohtumenetlusele, võimaldades seeläbi vältida vastasseisu ning pakkudes lahendust, millest võivadavad mõlemad osalised;
 - D. arvestades oma 6. aprilli 2011. aasta resolutsiooni „Juhtimine ja partnerlus ühtsel turul”¹, milles Euroopa Parlament palus komisjonil esitada 2011. aasta lõpuks õigusakti ettepaneku alternatiivse vaidluste lahendamise kasutamise kohta Euroopa Liidus;
 - E. arvestades, et alternatiivset vaidluste lahendamist puudutav seadusandlus on lahutamatu osa kaheteistkümnest meetmest, mille eesmärk on ergutada majanduskasvu ning tõsta komisjoni 13. aprillil 2011. aastal vastu võetud ühtse turu seaduse usaldusväärset;
 - F. arvestades, et Euroopa Liidu alternatiivset vaidluste lahendamist puudutava õigusakti ettepanekut mainiti komisjoni tööprogrammis kui strateegilist algatust;
1. palub komisjonil esitada 2011. aasta lõpuks õigusakti ettepaneku tarbijavaidluste alternatiivse lahendamise kasutamise kohta ELis ning rõhutab selle kiire vastuvõtmise tähtsust;
 2. kutsub samas komisjoni üles hoolitsema viivitamatult selle eest, et tarbijatele ja ettevõtjatele paremini tutvustada praegu kehtivaid õigusloomevahendeid, nagu määrus (EÜ) nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate kohtuvaidluste menetlus, direktiiv (EÜ) nr 52/2008 vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades ning määrus (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta; teeb ettepaneku kaasata selleks ulatuslikku teabekampaaniasse riiklikke asutusi, kohtuid, advokatuure ja kaubanduskodasid, tarbijakaitsele, kohtukulude kindlustajaid ja teisi pädevaid organisatsioone; nõuab vastavate üleeuroopaliste ja siseriiklike kampaaniate jaoks rahalist toetust; nõuab, et samamoodi toetataks ja viidaks läbi ka alternatiivse vaidluste lahendamissüsteemi kampaania, ja nimelt alates süsteemi jõustumise kuupäevast;

¹ P7_TA-PROV(2011)0144.

3. rõhutab, et kõik komisjoni ettepanekud peavad sisaldama täielikku mõjuanalüüsi, et olla kooskõlas parema õigusloome eeskirjadega;
4. toetab komisjoni kavatsust ergutada alternatiivse ligipääsetava, kiire, tõhusa ja odava vaidluste lahendamise kasutamist, mis võimaldab luua ja säilitada paremaid ja usaldusel põhinevaid kaubandus-, majandus-, sotsiaal- ja naabrussuhteid ning pakub kõrgel tasemel tarbijakaitset olukorras, mis võrreldes praeguse kohtupraktikaga toob kasu mõlemale osalisele;
5. nõustub komisjoniga, et asjakohane õigus hüvitamisele siseturul eeldab nii lihtsustatud juurdepääsu alternatiivsele vaidluste lahendamissüsteemile kui ka tõhusa ühishagide süsteemi olemasolu, kusjuures mõlemad täiendavad, mitte ei välista teineteist;
6. rõhutab vajadust tagada Euroopa tarbijate juurdepääs alternatiivsele vaidluste lahendamissüsteemile nii siseriiklike kui piiriüleste vaidluste korral, pidades eriti silmas ELi kiiresti kasvavat *on-line*-turgu; märgib, et alternatiivse vaidluste lahendamissüsteemi kasutamine tagab parema tarbijakaitse ning tõstab tarbijate usaldust turu, ettevõtete ja tarbijakaitse institutsioonide suhtes, muutes neid tarbijale atraktiivsemaks, soodustades piiriülest turustamist ja suurendades kõikide liidusisese turu ettevõtjate jõukust;
7. rõhutab, et kuigi praegusel hetkel toimib Euroopas mitmeid tõhusaid alternatiivseid vaidluste lahendamise süsteeme, on üks põhilisi takistusi selliste süsteemide kasutamisel nende vähene arendamine terves ELis nii geograafilisest kui ka sektoraaalsest vaatepunktist; teeb seetõttu ettepaneku korvata kiiresti alternatiivse vaidluste lahendamissüsteemi geograafilise katvuse puudujäägid Euroopas ning kutsub üles looma tarbimisalaste kohtuväliste vaidluste lahendamise tõhusat süsteemi, mis hõlmaks kogu Euroopa Liitu; peab kahetsusväärseks olulisi valdkondlikke lünki, mis püsivad enamikus liikmesriikides, ning edendab samas paremat valdkonniti kohaldamist, millesse kaasataks inimesi, kes saavad aru, kuidas antud valdkond toimib; innustab liikmesriike kavandama valdkonnapõhiste teeninduspunktide kasutuselevõtmist, mis annaksid teavet alternatiivse vaidluste lahendamismenetluse algatamise kohta;
8. märgib, et väiksemate kohtuvaidluste kohtute rakendamine on mõnes liikmesriigis jätkuvalt märkimisväärselt madal ning et rohkem tööd tuleb teha õiguskindluse, keelebarjääride ja menetluste läbipaistvuse nimel; kutsub komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu nimetatud õigusasutustele õigusakti ettepaneku koostamisel tarbijavaidluste alternatiivse lahendamise kasutamise kohta Euroopa Liidus;
9. soovib Euroopa Komisjonil võtta Euroopa Liidu alternatiivsete vaidluste lahendamissüsteemide kasutamist puudutavasse seadusettepanekusse suunised, mida peaks järgima Euroopas rakendatavate alternatiivsete vaidluste lahendamissüsteemide kontekstis, ja nimelt:
 - *sõltumatus, erapooletus ja mitmekesisus*: vahendajate määramisel tuleks vältida võimalikku huvide konflikti teket; otsuse erapooletuse tagamiseks oleks kasulik järgida põhimõtet, mille kohaselt tarbijajuhenduste liikmed ja ettevõtlusorganisatsioonid osalevad ühiselt;
 - *pädevus*: vastutavad valdkondlikud asjatundjad peavad olema erialaselt võimekad,

koolitatud, omama töökogemust ning olema erapooletud, sõltumatud ja pädevad;

- *tõhusus ja kiirus*: vahendajate käsutuses peab olema piisavalt ressursse (asjakohased inim-, materiaalsed ja rahalised vahendid) ning nad peavad suutma kinni pidada lühikesest tähtajast, mille jooksul tuleb pärast taotluse esitamist teha otsus;
- *võrdsus* tarbijate ja valdkondlike asjatundjate vahel teabe, kontseptsiooni ja menetluse osas ning kahepoolsed mõttevahetused, st mõlemal poolel on võimalus väljendada oma seisukohti ja tutvuda teise poole esitatud seisukohtade ja faktidega;
- *rahastamine*: lahendamist vajab alternatiivse vaidluste lahendamisega seotud kulude probleem, et tagada lahenduse atraktiivsus asjaosaliste jaoks; seda silmas pidades peaks süsteemi kasutamine olema juhtumi võitmise korral tasuta, või seda tuleks võimaldada tarbijale väga mõõduka hinnaga;
- *vabadus ja kohtuvälisus*: alternatiivne vaidluste lahendamissüsteem peab olema vabatahtlik, lähtudes austusest poolte vaba valiku vastu kogu protsessi vältel, andes neile igal ajal võimaluse lahendada oma vaidlust kohtus; samas peab olema tagatud, et eduka vahendamise huvides tehakse tegelikke jõupingutusi; see ei tohiks mingil juhul kujutada endast esimest kohustuslikku sammu enne õiguslike meetmete võtmist ning sellest süsteemist tulenevad otsused muutuvad siduvaks ainult juhul, kui pooli on sellest eelnevalt teavitatud ja nad on sellega sõnaselgelt nõustunud; hoolimata sellisest otsusest peab pooltele jääma alles võimalus kohtu poole pöörduda;
- *proportsionaalsuse põhimõte* seoses menetluste, otsuste ja kuludega, mis aitab vältida nende ülemäärast mõju vaidluse eesmärgile ja teemale; kulud peavad olema proportsioonis kantud kahjuga;
- *läbipaistvus*: lisaks üldise teabe (vaidluste liigid, taotluste esitamise reeglid, otsuste tegemise viisid jne.) kättesaadavaks tegemisele peavad kõik vahendajana tegutsevad isikud avaldama aastaaruande;

10. kutsub komisjoni üles kaaluma sõnastust „kohtuväline vaidluste lahendamine kaubandustehingute ja -tavade seotud vaidluste lahendamiseks Euroopa Liidus”, mis tõhusat suhtlemist silmas pidades on raskesti mõistetav; soovib terminoloogiat lihtsustada, et eristada paremini kõnealust etappi ja kohtuprotsessi läbimise etappi, ning selgitada, et selline abinõu kehtib eelkõige tarbijavaidlustes;

11. palub komisjonil sätestada piiriüleste tarbijavaidluste lahendamise koordineerimine, mis lihtsustaks juurdepääsu siseriiklikele ja ettevõtjate hallatavatele alternatiivsetele vaidluste lahendamissüsteemidele ja nende koordineerimist; samuti soovitatakse komisjonil avaldada SOLVITi veebilehel kõigis ametlikes ELi keeltes ülevaade asjakohastest menetlustest ja teha teatavaks ühtne Euroopa telefoninumber, mis lihtsustaks kodanike juurdepääsu alternatiivsetele vaidluste lahendamissüsteemidele oma liikmesriigis ja teistes liikmesriikides, ning esitada selged suunised süsteemide kasutamise kohta;

12. kutsub komisjoni üles toetama, tugevdama ning suurendama nende antud valdkonnas olemasolevate asutuste tegevusulatust, kes tegutsevad tõhusalt ning on oma väärtust tõestanud, näiteks SOLVIT, Europe Direct, ECC-Net ja FIN-NET;

13. palub komisjonil elektroonilist kaubandust puudutavate piiriüleste tarbijavaidluste tarbeks kavandada mitmekeelse platvormi kiire kasutuselevõtmine, mis võimaldaks tarbijatel lahendada vaidlusi täielikult internetis; platvorm peab vastama kvaliteedistandarditele ning toetuma liikmesriikides olemasolevatele alternatiivsetele vaidluste lahendamissüsteemidele;
14. on arvamusel, et tarbijate teavitamise eest vastutavad nii riigiasutused kui ka teabe- ja nõuandevõrgustikud ning seadusandjad ja tarbijakaitseühendused, ning soovib neil kõigil käivitada oma tasandil teadlikkuse tõstmise kampaaniaid ning temaatilisi katseprojekte;
15. on arvamusel, et erialatöötajate teavitamise eest vastutavad nii riigiasutused kui ka esindusorganisatsioonid, ning soovib neil kõigil käivitada oma tasandil teadlikkuse tõstmise kampaaniaid ning temaatilisi katseprojekte;
16. kritiseerib komisjoni praeguse alternatiivse vaidluste lahendamise andmebaasi ebaselgust; soovib komisjonil luua olemasolevatele andmebaasidele ja võrgustikele tuginedes Euroopa mitmekeelne alternatiivse vaidluste lahendamissüsteemi internetiportaali, kus kõik tarbijad saaksid teavet selle kohta, kuidas alternatiivne vaidluste lahendamissüsteem töötab, mida see endaga kaasa toob, millised on tarbija õigused ja kohustused; rõhutab, et tarbijate huvides peab pöörama tähelepanu eelkõige veebiportaali kasutajasõbralikkusele ja selgusele;
17. rõhutab, et tarbijatel peab olema juurdepääs kogu internetis leiduvale asjakohasele teabele alternatiivse vaidluste lahendamissüsteemi kohta, mis on nõuetekohaselt tõlgitud nende emakeelde, kasutades kergesti kättesaadavaid ja kasutajasõbralikke *on-line* tõlkerakendusi;
18. märgib, et väga oluline on tõsta tarbijate teadlikkust alternatiivse vaidluste lahendamissüsteemi olemasolust ja eelistest enne tarbijavaidluse tekkimist; nõuab sellega seoses ettevõtjate ja ettevõtlusorganisatsioonide vastutustunde tugevdamist; on seisukohal, et ettevõtjatel ja kutseorganisatsioonidel lasub kohustus teavitada tarbijaid olemasolevatest alternatiivse vaidluste lahendamise mehhanismidest; teeb ettepaneku, et selle ennetava teabe hulka kuuluks kõigisse valdkondlike asjatundjate koostatud lepingudokumentidesse lisatav viide võimalusele kasutada alternatiivset vaidluste lahendamissüsteemi, koos kontaktandmetega ja asjakohase süsteemi kasutamise korraga; selline tingimus ei tohiks tähendada lisakulutusi ja bürokraatiat;
19. kutsub komisjoni üles koostöös liikmesriikidega läbi viima tarbijate ja ettevõtjate harimisele ning teadlikkuse tõstmisele suunatud teabekampaaniaid, mis käsitleksid kõnealuse süsteemi kasutamise eeliseid;
20. tunnustab, et üks põhilisi alternatiivse vaidluste lahendamissüsteemi kasutamise takistusi on ettevõtjate vastumeelsus selliste mehhanismide kasutamise suhtes; teeb ettepaneku, et kaubanduskogad, katusorganisatsioonid nii riiklikul kui ELi tasandil ja muud kutsealade organisatsioonid oleksid kohustatud teavitama ettevõtteid alternatiivse vaidluste lahendamissüsteemi olemasolust ja selle võimalikust kasust, eriti selle pakutavast võimalusest vähendada kohtuvaidluste tekkimist juba algetapis, selle mõjust ettevõtte kuvandile ning sellest, et erinevalt vahekohtu või kohtu otsusest pakub alternatiivne

vaidluste lahendamissüsteem võimalust taastada pooltevahelisi usaldusel põhinevaid kaubandussuhteid;

21. soovitab võimaliku stiimulina ettevõtetele luua Euroopa tasandi kvaliteedimärk, mis on seotud tarbijavaidluste lahendamisega vahenduse teel ja millele tuleks lisada parimate tavade suunised, nii et tarbijad suudaksid kiirelt tuvastada alternatiivses vaidluste lahendamissüsteemis osalevaid ettevõtteid; on seisukohal, et ettepaneku kohta tuleks esmalt teostada tasuvusanalüüs; rõhutab, et komisjon peaks tagama märgi nõuetekohase kasutamise ning jõustamise.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	31.8.2011
Lõpphääletuse tulemus	+: 34 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Adam Bielan, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia De Campos, Jürgen Creutzmann, Christian Engström, Małgorzata Handzlik, Malcolm Harbour, Iliana Ivanova, Philippe Juvin, Sandra Kalniete, Eija-Riitta Korhola, Edvard Kožušník, Kurt Lechner, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Gianni Pittella, Phil Prendergast, Robert Rochefort, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Matteo Salvini, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Catherine Stihler, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Kyriacos Triantaphyllides, Emilie Turunen, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Ashley Fox, Anna Hedh, Pier Antonio Panzeri, Søren Bo Søndergaard, Marc Tarabella